

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Obywatelskich

Al. Solidarności 77

00-090 Warszawa

Tel. 827 42 02

Fax. 827 64 53

Warszawa, 19 lipca 2000 r.

34769

RPO/335725/2000/III/AJ/LN

Pan

prof. dr Jerzy BUZEK

Prezes Rady Ministrów

Szanowny Panie Premierze,

Rzecznik Praw Obywatelskich zaskarżył do Trybunału Konstytucyjnego art. 186 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.) w części, w jakiej pozbawia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad dzieckiem wymagającym stałej opieki osoby urodzone po dniu 31 grudnia 1948 r., które warunki do nabycia prawa do tego świadczenia spełniły do dnia 31 grudnia 1998 r.

W wyroku z dnia 4 stycznia 2000 r. Trybunał Konstytucyjny uznał niezgodność tego przepisu ustawy z art. 2 Konstytucji RP przez to, że narusza zasadę ochrony praw nabytych (Dz. U. Nr 2, poz. 26).

Zgodnie z tym rozstrzygnięciem osoby urodzone po dniu 31 grudnia 1948 r., które na dzień 31 grudnia 1998 r. spełniały warunki do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad dzieckiem specjalnej troski, zachowały prawo do tego świadczenia. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego wszedł w życie z dniem ogłoszenia, czyli z dniem 17 stycznia 2000 r. (art. 190 ust. 3 zd. 1 Konstytucji RP).

W związku natomiast z wprowadzeniem reformy systemu ubezpieczeń społecznych stosownie do art. 111 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o

systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 ze zm.) ubezpieczeni urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed 1 stycznia 1969 r., z wyjątkiem osób pobierających emeryturę, mogli na swój wniosek przystąpić - poprzez zawarcie umowy - do wybranego otwartego funduszu emerytalnego. Stosownie do ust. 4 tego artykułu umowę o przystąpienie do otwartego funduszu emerytalnego można było podpisać jedynie do 31 grudnia 1999 r.

Wobec tego powstał problem możliwości skorzystania z wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad dzieckiem specjalnej troski przez osoby, które biorąc pod uwagę zamknięty termin przystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego zawarły umowę z wybranym funduszem.

Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił się z tym problemem do Pełnomocnika Rządu do Spraw Reformy Zabezpieczenia Społecznego.

Z uzyskanej odpowiedzi wynika, że z prawa do wcześniejszej emerytury mogą skorzystać wyłącznie te osoby, które nie przystąpiły do otwartego funduszu emerytalnego. Ustawa nie daje żadnych możliwości odmiennego traktowania osób urodzonych po 1948 r., którym orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego daje możliwość skorzystania z prawa do wcześniejszej emerytury.

Stanowisko takie zdaje się pozostawać w sprzeczności z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego. W uzasadnieniu wyroku Trybunał Konstytucyjny uznał za celowe zwrócić uwagę na konsekwencje wydanego wyroku. Stwierdzenie niezgodności zaskarżonego przepisy z Konstytucją "oznacza to, że wnioski o emeryturę zgłoszone do dnia 31 grudnia 1998 r. przez osoby urodzone po dniu 31 grudnia 1948 r., które po dniu 1 stycznia 1999 r. spełniały wszystkie warunki do nabycia prawa do emerytury z tytułu opieki nad dzieckiem specjalnej troski, podlegają rozpatrzeniu na podstawie przepisów obowiązujących do dnia wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Ustawodawca może przy tym określić termin, po którym podjęcie decyzji o skorzystaniu z prawa do wcześniejszej emerytury nie będzie już możliwe"... (s. 24 uzasadnienia wyroku Trybunału Konstytucyjnego).

Jeśli zatem obowiązująca ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie daje możliwości skorzystania z prawa do wcześniejszej emerytury osobom, które w dniu 1 stycznia 1999 r. spełniały wszystkie warunki do nabycia prawa do emerytury z tytułu opieki nad dzieckiem specjalnej troski, a następnie nie znając późniejszego rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego przystąpiły do otwartego funduszu emerytalnego, to należy rozważyć, moim zdaniem, możliwość odpowiedniej nowelizacji ustawy.

Uprzejmie informuję Pana Premiera, że jestem adresatem skarg od osób opiekujących się dziećmi specjalnej troski, które w związku z przystąpieniem do

otwartego funduszu emerytalnego nie mogą skorzystać z prawa do wcześniejszej emerytury, zachowanego w myśl zasady ochrony praw nabytych.

Działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 1991 r. Nr 109, poz. 471 ze zm.) zwracam się z uprzejmą prośbą do Pana Premiera o zajęcie stanowiska w tej sprawie.

Z wyrazami szacunku

/-/ prof. dr Andrzej Zoll